

Andreas Hetfeld

Openingswoord expositie *DE NATUUR VAN DE MENS*

Galerie Stills in Nijmegen
2009

14 februari - 22 maart

Katja Rodenburg

□ Vorig jaar interviewde ik Andreas Hetfeld voor het tijdschrift HUMAN.

Hij vertelde hoe hij nog op de academie een installatie had gemaakt waar een echt ei in was verwerkt, te midden van allerlei computeronderdelen.

Het ei vormde letterlijk het kloppende hart: een hart dat verbonden was met het mechanische.

Dit contrast, hier gevormd door het ei en de door de mens vervaardigde onderdelen, heeft Andreas nooit meer losgelaten.

[ook deze expositie in galerie Stills getuigt hiervan]

□ Hoe verhouden zich aan de ene kant de natuur en aan de andere kant de machine tot elkaar?

De Duitse 19^e en 20^e eeuwse architect Hermann Muthesius (1861-1927) werkte aan de theorie dat 'de kunst zich niet kan losmaken van de machine'.

De kunst kan en mag zich niet van de technologische vooruitgang distanciëren.

Deze ideeën zouden later in 1907 ondermeer leiden tot het ontstaan van de *Werkbund*. Dit verbond bestaat dan uit een gezelschap van industriëlen en kunstenaars. Zij willen de kwaliteit van de fabrieksmatig geproduceerde artefacten verhogen, zoals zij zeggen, ‘voor allen die de wil en de middelen hebben om uiteindelijk een kwaliteitsproduct te maken’. Het is de voorloper van wat wij nu *Design* noemen: mooie en functionele, machinaal vervaardigde objecten. Muthesius ziet de vormen van de plantenwereld en de vormen van het menselijk lichaam als een organische entiteit. Deze vormen zijn samen letterlijk een *model* wat je bij het ontwerpen kunt navolgen. Hoe modern deze vormen ook zijn en lijken: ze zijn gebaseerd op de vormprincipes die voortkomen uit de natuur.

□ Is de natuur nu ook ontworpen volgens zo’n model of niet? Heeft iemand daar van te voren over nagedacht?

Dat was de eigenlijke, de voornaamste vraag waar Charles Darwin mee worstelde toen hij werkte aan zijn *Origin of Species*.

In zijn autobiografie kijkt hij terug op zijn werk en de gedachten die hij daarbij indertijd volgt.

Hij vertelt hoe zijn persoonlijke ervaringen van de natuur leiden tot ‘the firm conviction of the existence of God and of the immortality of the soul’ / de diepgaande overtuiging van het bestaan van God en de onsterfelijkheid van de ziel.

Temidden van de overweldigende grandeur van de Braziliaanse jungle, zo schrijft hij als jongeman in zijn dagboek, is het niet mogelijk om een toereikend idee te geven van de intense gevoelens van verwondering, bewondering en toewijding. Hij was er van overtuigd dat de mens meer is dan ‘slechts de adem in zijn lichaam.’

De oudere Darwin die zijn autobiografie schrijft is niet meer zo van deze goddelijke oorsprong overtuigd. Was hij niet eerder in de ban van het sublieme landschap dan in de ban van het goddelijke?, zo vraagt hij zich af.

□ Andreas Hetfeld beschrijft het verhaal achter zijn expositie *De natuur van de mens* als een verhaal dat al eeuwen wordt verteld en niet veranderd. Maar het is wel degelijk zijn geheel eigen, persoonlijke en particuliere blik waarmee hij onderzoekt ‘waar wij vandaan komen, waar wij nú staan en waar wij heengaan.’

Hij wil grip krijgen op de wereld, zo schrijft hij. Maar is dat wel zo?

Natuurlijk spreekt er uit zijn werken een fascinatie voor de evolutie, voor vooruitgang en verandering.

Maar evenzo spreekt er uit zijn kunst ook een blijvend verlangen naar het mysterie, het onverklaarbare van het leven, van de natuur en de mens.

Opnieuw de wereld willen scheppen, wat veel kunstenaars diep in hun hart toch eigenlijk willen doen, leidt al gauw naar dit geheim.

Ook Darwin moest schrijven: ‘Ik kan niet pretenderen om ook maar het minste licht te kunnen laten schijnen over dit soort diepzinnige problemen.’

Dit mysterie is voor ons onoplosbaar, dit raadsel kunnen wij niet oplossen.

‘The mystery of the beginning of all things is insoluble by us’.

Laat deze uitspraak onze blik blijven begeleiden.